

GEBE VEYA EMZİREN KADINLARIN ÇALIŞTIRILMA ŞARTLARIYLA EMZİRME ODALARI VE ÇOCUK BAKIM YURTULARINA DAİR YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, gebe, yeni doğum yapmış veya emziren çalışanın işyerlerindeki sağlık ve güvenliğinin sağlanması ve geliştirilmesini destekleyecek önlemlerin alınması ve bu çalışanların hangi dönemlerde ne gibi işlerde çalıştırılmalının yasak olduğunu, çalıştırılabileceğι işlerde hangi şart ve usullere uyulacağını, emzirme odalarının veya çocuk bakım yurtlarının nasıl kurulacağını ve hangi şartları taşıyacağını belirtmektedir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki kadın çalışan çalıştırılan işyerlerine uygulanır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 30 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Gebe çalışan: Herhangi bir sağlık kuruluşundan alınan belge ile gebeliği hakkında işverenini bilgilendiren çalışanı,
- b) Emziren çalışan: Tabi olduğu mevzuat hükümleri uyarınca süt izni kullanmakta olan ve işverenini durum hakkında bilgilendiren çalışanı,
- c) Emzirme odaları: Çalışanların bir yaşıdan küçük çocuklarını emzirmeleri için ayrılan odaları,
- ç) Yeni doğum yapmış çalışan: Yeni doğum yapmış ve işverenini durumu hakkında bilgilendiren çalışanı,
- d) **(Değişik:RG-7/9/2019-30881)** Yurt/Çocuk bakım yurdu/Kreş: 26/7/2014 tarihli ve 29072 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği hükümlerine göre ilköğretimeye kayıt yaşıını doldurmamış çocukların bakım ve eğitimlerinin yapıldığı yerleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel ve Özel Hükümler

Uygulamada öncelik

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında öncelikle çalışanın tabi olduğu ilgili mevzuat hükümleri dikkate alınır.

(2) 6331 sayılı Kanun kapsamında olup kendi özel mevzuatlarında hüküm bulunmaması halinde çalışanlar açısından bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(3) Bu Yönetmeliğin oda ve yurtlarla ilgili dördüncü bölümünde yer alan hükümlerin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1inci maddesinin birinci fıkrasına giren çalışanlar için uygulanmasında, 8/12/1987 tarihli ve 19658 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Açılan Çocuk Bakımevleri Hakkında Yönetmelik hükümleri saklıdır.

(4) Oda ve yurt açma yükümlülüğü için çalışan sayısı bakımından statü ayrimı yapılmaksızın 6331 sayılı Kanuna tabi bütün çalışanlar hesaba katılır. Ancak bu çalışanların kendi özel mevzuatlarına göre kurulmuş oda, yurt, kreş veya çocuk bakımevinin bulunması halinde söz konusu yükümlülük yerine getirilmiş sayılır.

Bilgilendirme ve değerlendirme

MADDE 6 – (1) Çalışan, gebelik ve emzirmeye başlama halinde işverenini bilgilendirir.

(2) İşveren, gebe veya emziren çalışanın sağlık ve güvenliği için tehlilikeyi sayılan kimyasal, fiziksel, biyolojik etkenlerin ve çalışma süreçlerinin çalışanlar üzerindeki etkilerini değerlendirdir. Bu değerlendirme sonucuna göre EK-I'de belirtilen genel ve özel önlemleri alır.

(3) İşveren, işyerindeki maruziyetin şeklini, düzeyini ve süresini EK-II ve EK-III'teki etkenler, süreçler, çalışma koşulları veya özel bir riske maruz kalma olasılığı bulunan işleri de;

a) sağlık ve güvenlik risklerinin, gebe veya emziren çalışanlar üzerindeki etkilerini belirlemek

b) alınacak önlemleri kararlaştırmak

üzere değerlendirir. Bu değerlendirmede kişisel olarak çalışanı etkileyen psikososyal ve tıbbi faktörleri de dikkate alınır.

(4) Gebe veya emziren çalışan, işyerinde yapılan değerlendirmenin sonuçları ile sağlık ve güvenlik amacıyla alınması gereken önlemler hakkında bilgilendirilir.

Değerlendirme sonuçlarını izleyen eylem

MADDE 7 –(1) Değerlendirme sonuçları, gebe veya emziren çalışan için sağlık ve güvenlik riskini veya çalışanın gebeliği veya emzirmesi üzerindeki bir etkiyi ortaya çıkardığında işveren, ilgili çalışanın çalışma koşullarını ve/veya çalışma saatlerini, çalışanın bu risklere maruz kalmasını önleyeceğine bir biçimde geçici olarak değiştirir.

(2) Çalışma koşullarının ve/veya çalışma saatlerinin uyarlanması mümkün değilse, işveren ilgili çalışamı başka bir işe aktarmak için gerekli önlemleri alır.

(3) Sağlık raporu ile gerekli görüldüğü takdirde gebe çalışan, sağlığını uygun daha hafif işlerde çalıştırılır. Bu halde çalışanın ücretinde bir kesinti yapılmaz. Başka bir işe aktarılması mümkün değilse, çalışanın sağlık ve güvenliğinin korunması için gerekli süre içinde, isteği halinde çalışanın tabi olduğu mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla ücretsiz izinli sayılması sağlanır. Bu süre, yıllık ücretli izin hakkının hesabında dikkate alınmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma Koşulları ve İzinler

Gece çalışması

MADDE 8 –(1) Kadın çalışanlar, gebe olduklarının sağlık raporuyla tespitinden itibaren doğuma kadar geçen sürede gece çalışmaya zorlanamazlar.

(2) Yeni doğum yapmış çalışanın doğumu izleyen bir yıl boyunca gece çalıştırılması yasaktır. Bu sürenin sonunda sağlık ve güvenlik açısından sakıncalı olduğunun sağlık raporu ile belirlendiği dönemde boyunca gece çalıştırılmaz.

Çalışma saatleri

MADDE 9 – (1) Gebe veya emziren çalışan günde yedi büyük saatten fazla çalıştırılamaz.

Anaklık ve süt izni

MADDE 10 –(1) Çalışanın tabi olduğu mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla anaklık ve süt izninde 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş

Kanununun 74 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Gebe çalışmanın muayene izni

MADDE 11 – (1) Gebe çalışanlara gebelikleri süresince, periyodik kontrolleri için ücretli izin verilir.

Emziren çalışanın çalıştırılması

MADDE 12 –(1) Emziren çalışanların, doğum izninin bitiminde ve işe başlamalarından önce, çalışmalarda engel durumları olmadığına raporla belirlenmesi gereklidir. Çalışmasının sakıncalı olduğu hekim raporu ile belirlenen çalışan, raporda belirtlen süre ve işlerde çalıştırılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Oda ve Yurtlarda İlgili Genel Hükümler

Oda ve yurt açma yükümlülüğü

MADDE 13 –(1) Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 100-150 kadın çalışanı olan işyerlerinde, emziren çalışanların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine en çok 250 metre uzaklıkta EK-IV’te belirtilen şartları taşıyan bir emzirme odasının kurulması zorunludur.

(2) Yaşları ve medeni halleri ne olursa olsun, 150’den çok kadın çalışanı olan işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması, bakımı ve emziren çalışanların çocukların emzirmeleri için işveren tarafından, çalışma yerlerinden ayrı ve işyerine yakın EK-IV’te belirtilen şartları taşıyan bir yurdun kurulması zorunludur. Yurt, işyerine 250 metreden daha uzaksa işveren taşit sağlamakla yükümlüdür.

(3) İşverenler, ortaklaşa oda ve yurt kurabilecekleri gibi, oda ve yurt açma yükümlülüğünü, kamu kurumları yetkilendirilmiş yurtlara yapacakları anlaşmalarla da yerine getirebilirler.

(4) Oda ve yurt açma yükümlülüğünün belirlenmesinde, işverenin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan tüm işyerlerindeki kadın çalışanların toplam sayısı dikkate alınır.

(5) Emzirme odası ve/veya yurt kurulması için gereken kadın çalışan sayısının hesabına erkek çalışanlar arasından çocuğunun annesi ölmüş veya velayeti babaya verilmiş olanlar da dâhil edilir.

Oda ve yurtlardan faydalananacaklar

MADDE 14 –(1) Oda ve yurtlardan, kadın çalışanların çocukları ile erkek çalışanların annesi ölmüş veya velayeti babaya verilmiş çocukların faydalananırlar. Odalarla 0-1 yaşındaki, yurtlara (**Değişik ibare:RG-7/9/2019-30881**) ilköğretim time kayıt yaşıını doldurmamış çocuklar alınırlar.

(2) Oda ve yurtlarda, çocuklar ve görevliler dışında başkasının bulunması ve bunların amaç dışında kullanılması yasaktır. Yurtlarda 0-24 aylık, 25-48 aylık ve (**Değişik ibare:RG-7/9/2019-30881**) 49 aylık ve üzeri çocuklar birbirinden ayrı bulundurulurlar.

(3) Çocuklar, oda ve yurtlara işbaşı yapılmadan önce bırakılır, işin bitiminde alınır. Anne ve baba, odaların ve yurtların disiplin ve yönetimine dair kurallara uyumak şartıyla ara dinlenmesinde çocukların görüp bakımlarıyla ilgilenebilirler.

Kayıt ve çıkış

MADDE 15 – (1) Oda ve yurtlara kabul edilen çocuklar, EK-V’te belirtilen kayıt ve kabul defterine yazılır.

(2) Oda ve yurtlardan tamamen ayrılan çocukların, ayrılış nedeni, tarihi, kimle çıktıığı, gözlem kağıdına ve kayıt kabul defterine işlenir. Çocuğun özel dosyası anne veya babasına verilir.

Oda ve yurtlarda bulundurulacak ilaç ve tıbbi gereçler

MADDE 16 –(1) Oda ve yurtların gereken yerlerine çocukların vücut islarının ölçülmesi için termometreler konulur, buralarda EK-VI’da çizelgede yazılı olan ve ayrıca işyerinde görevli hekim tarafından gerekli görülen ilaç ve tıbbi gereçler bulundurulur. Bunlar özel bir dolap içinde ve kolayca kullanılabilecek şekilde saklanır ve düzenli olarak işyerinde görevli hekim tarafından gözden geçirilerek bozulmuş veya kullanılmaz duruma gelmiş yahut tükenmiş bulunanların yerlerine yenileri konulur.

Personel, yönetim ve gözetim

MADDE 17 – (1) Oda ve yurtlarda çalışacak yönetici, sağlık personeli ve diğer personelin nitelikleri ve görevleri aşağıda belirtilmiştir;

a) Yönetici: Oda ve yurtların amacına uygun olarak, işleyişle ilgili idari konulardaki her türlü işlerden ve oda ve yurtlardaki çocukların sağlığı kurallarına uygun bir ortam içinde yaşama, gelişme ve eğitimlerinin sağlanması birinci derecede sorumlu olmak üzere aşağıdaki niteliklerden birine sahip kişilerden biri yönetici olarak görevlendirilir:

1) Eğitim yönetimi, sosyal hizmetler, çocuk gelişimi ve eğitimi, okul öncesi eğitim, psikoloji, çocuk sağlığı veya çocuk gelişimi ve anaokulu alanlarından birinde yükseköğrenim görmüş olmak,

2) Okul öncesi öğretmeni unvanını almış olmak.

b) Sağlık personeli: Oda ve yurtlar, işyeri hekiminin tıbbi gözetimi altındadır. Çocukların sağlık durumları düzenli aralıklarla kontrol edilir ve gereği yapılır. İşyeri hekimi ile işyeri hemşiresi, çocukların periyodik sağlık kontrollerini yapmak, sağılıkla ilgili kayıtlarını tutmak, salgın ve bulaşıcı hastalıklara karşı gerekli önlemleri almak veya alırmak, sağlık ve temizlik yönünden gerekli denetimleri yapmakla görevlidir.

c) Diğer personel:

1) Oda ve yurtların emzirme odalarında her 10 çocuk için bir kadın çocuk bakıcısı bulundurulur. Çocuk bakıcılarından en az birinin Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü mezunu veya benzeri mesleklerden olması zorunludur. Yurtlarda, her 20 çocuk için bir çocuk bakıcısı ile Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü mezunu veya benzeri meslek mensubu eleman bulundurulur.

2) Oda ve yurtlardaki toplam çocuk ve grup sayısına göre beslenme, temizlik ve diğer hizmetler için yeterli sayıda personel istihdam edilir. Bu personel için en az ilkokul diploması veya okur yazarlık belgesi almış ve sağlıklı olma şartı aranır.

ç) Yukarıda belirtilen personel dışında, işverenin gerekli görüldüğü takdirde, sosyal hizmet uzmanı, beslenme uzmanı ve psikolog, Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü mezunlarıyla müzik, güzel sanatlar ve spor dalında ihtisas sahibi elemanlar görevlendirilebilir. Bunlar kendi alanları ile ilgili çalışma programları çerçevesinde faaliyet gösterirler.

d) Oda ve yurtlarda bulunan çocukların korunmaları amacıyla buralarda çalıştırılacak tüm personelin işe girişte ve periyodik olarak akıl ve vücut sağlığı ve bulaşıcı hastalıklar yönünden sağlık kontrolü yapılır. Bulaşıcı hastalığı bulunanlar ile çocukların sağlık ve gelişimlerini olumsuz etkileyebilecek personel çalıştırılmaz.

Çocukların muayeneleri

MADDE 18 –(1) Oda ve yurtlara kabul edilecek çocuklar önce gözlem odasına alınır ve işyeri hekiminin muayenesinden geçirilir. Bulaşıcı veya tehlikeli bir hastalık bulunmayan veya portör olmayan çocuklar hakkında rapor düzenlenir, raporlar çocukların özel dosyalarında saklanır.

(2) Bulaşıcı veya tehlikeli bir hastalık olanlar, hastalık kuşkusunu bulunanlar veya portör olan çocuklar, sağlıklı olduklarının belirlenmesine kadar oda ve yurtlara alınmazlar.

(3) Bulaşıcı hastalık tutulan veya tutulduğundan şüphe edilen oda ve yurtlarda bulunan çocuklar işyeri hekimine muayene ettirilmek üzere derhal gözlem odalarına alınırlar. Muayene sonucunda bulaşıcı veya tehlikeli bir hastalık tutulduğu anlaşılan çocuklar, işyeri hekimince bir sağlık kuruluşuna gönderilir ve durumuyla ilgili olarak velisi bilgilendirilir.

(4) Oda veya yurda kabul edilen her çocuk için EK-VII’de yer alan gözlem kağıdı doldurulur ve özel dosyasına konur. Çocuklar burada kaldığı sürece, onların sağlık ve genel gelişme durumları, beden yapıları ve ruhsal özellikleri düzenli aralıklarla işyeri hekimince EK-VIII’de yer alan sağlık

muayenesi kağıtlarına işlenir.

(5) Oda ve yurtlarda kalan çocukların aşlarının yapılp yapılmadığı işyeri hekimince takip edilir, çocukların aşısız veya eksik aşılı olduğunun tespiti durumunda çocuğun kayıtlı bulunduğu aile hekimine götürülmesi hususunda velileri bilgilendirilir.

Çocukların beslenmesi

MADDE 19 –(1) Oda ve yurtlarda, çocukların ihtiyaçlarına göre gerekli besinler, kahvaltıları ve yemekleri verilir. Yemek listeleri ve tamamlayıcı beslenmenin düzenlenmesinde işyeri hekiminin görüşleri alınır.

(2) Çocuklara ayrıca, günde 250'şer gram dayanıklı veya pastörize, yoksa kaynamış süt veya yoğurt verilir.

Çocukların eğitim ve gelişтирilmeleri

MADDE 20 –(1) Oda ve yurtlarda, çocuklara psikososyal gelişimlerini sağlayacak okul öncesi eğitimlerin verilmesi sağlanır.

İşverenin yükümlülüğü
MADDE 21 –(1) Oda ve yurtların bina, kuruluş, döşeme, araç, gereç, taşit, beslenme gibi giderlerinin tamamı işverenlerce karşılanır.
(2) Buralar, ayda en az bir defa işveren veya vekili tarafından denetlenir. İşveren, işveren vekili, işyeri hekimi veya bu birimlerin yönetim ve gözetiminden sorumlu olanlarca görülen eksiklikler derhal giderilir.

Ortaklaşa kurulan oda ve yurtların yönetimi

MADDE 22 –(1) Oda ve yurtlar birden çok işveren tarafından kurulduğu takdirde, bu işverenler veya işveren vekilleri, ayda en az bir defa toplanarak bu yerlerin yönetimine dair kararları alırlar ve uygulanmasını sağlarlar.

Oda ve yurtların bildirilmesi

MADDE 23 –(1) İşverenler, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki işyerlerinde açıktları oda ve yurtlarla ilgili bilgi ve belgeleri, açılma tarihinden itibaren en geç 30 gün içinde bir rapor halinde Millî Eğitim Bakanlığı ile bağlı oldukları Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne gönderirler. Bu raporda aşağıdaki hususlar belirtilir;

- a) İşyerinin unvanı, bağlı olduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü sicil numarası ve adresi,
- b) İşyerinde çalıştırılan toplam çalışan sayısı ve kadın çalışan sayısı,
- c) Kuruma alınan çocuk sayısı, cinsiyeti,
- ç) Kurumun açık adresi, oda sayısı, oyun yerleri, bahçenin büyüklüğü, bakım ve eğitim araçlarının miktar ve çeşitleri.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 24 –(1) 14/7/2004 tarihli ve 25522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Bildirim yükümlülüğü

GEÇİCİ MADDE 1 +(1) Bu Yönetmelığın yürürlüğe girdiği tarihten önce 4857 sayılı Kanun gereğince 23 üncü madde kapsamında yapılan bildirimler geçerli sayılır.

İşyerlerinde açılan oda ve yurtlarla ilgili bildirim

GEÇİCİ MADDE 2 +(1) 23 üncü maddede yer alan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki işyerlerinde açıktları oda ve yurtlarla ilgili bildirim yapmayan işverenler 31/12/2013 tarihine kadar Millî Eğitim Bakanlığı ile bağlı oldukları Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne bildirim yapmak zorundadır.

Yürürlük

MADDE 25 –(1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 –(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

Yönetmeligi Eklerini görmek için [tıklayınız](#).

Yönetmeligin Yayımlandığı Resmi Gazete'nin	
Tarihi	Sayı
16/8/2013	28737
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmi Gazetelerin	
Tarihi	Sayı
1. 7/9/2019	30881
2.	